

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за
освітньою програмою професійного спрямування
«Муніципальне підприємництво»

на тему: «Шляхи підвищення конкурентоспроможності на
місцевому рівні (на прикладі Любашівської територіальної
громади)»

Виконавець:

студент ФЕУП, 67 група _____

Сидоренко С.В.

Науковий керівник: _____

к.е.н., доцент

Кічук Н.В.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Місцеве самоврядування як інститут публічної влади в нашій державі є продуктом поступового прогресивного розвитку людської цивілізації, витoki якого сягають часів існування у слов'ян сусідської общини (громади), яка організовувала свої справи самостійно, на свій розсуд і самостійно розпоряджалася ресурсами, якими володіла. Місцеве самоврядування як ознака демократичного політичного режиму, де вся повнота влади належить народу (на відміну від тоталітарного чи авторитарного типу політичного режиму) є не лише окремою підсистемою публічного управління й адміністрування та інституцією громадянського суспільства, а ще й політико-правовим механізмом реалізації публічних завдань. Сьогодні на рівні адміністративного району формуються певні моделі самоврядної політики органів місцевого самоврядування, що є проявом актуалізації формування національної моделі організації діяльності самоврядних структур. Але відсутність ефективної політики органів державної влади відносно роз'яснення мети і завдань реформування у сфері місцевого самоврядування негативно позначається на ставленні суспільства до більшості сучасних реформ, у тому числі й децентралізації, і водночас є важливим фактором зниження довіри до інститутів влади на національному, регіональному та місцевому рівнях. У сучасному публічному управлінні в умовах реформування МС актуалізуються самепитання формування і вдосконалення діяльності цих організаційних структур. Тривалі теоретичні дослідження і накопичений управлінський досвід свідчать про те, що знання організаційних технологій і навички їх використання є найважливішим ресурсом діяльності органів місцевого самоврядування (ОМС), які дають змогу отримати очікуваний результат з найменшими витратами.

Посилення тенденцій глобалізації обумовлює формування нової парадигми регіонального розвитку, яка ґрунтується на створенні умов для саморозвитку територій, ефективному використанні їх конкурентних переваг, що потребує більш глибокого осмислення концепції конкурентоспроможності регіону. У цьому контексті першочерговим завданням видається здійснення ґрунтовного аналізу термінів «конкуренція» та «конкурентоспроможність» на місцевому рівні.

Поняття конкурентоспроможності аналізується і інтерпретується в залежності від сегменту або економічного об'єкту який розглядається. Основним завданням державної політики України, спрямованої на підвищення конкурентоспроможності окремих територіальних одиниць, повинен стати насамперед розвиток науково-технологічного та інноваційного потенціалу регіонів.

Питанням теорії та методології конкурентоспроможності, у тому числі на рівні територіальних одиниць, а також проблемам управління конкурентними

перевагами присвячено роботи таких дослідників як Ю. О. Бобровська, В. С. Бойченко, Р. А. Фатхутдінов, А. Ю. Юданов, З. В. Герасимчук, Н. В. Сментина, В. А. Карпов, Т. Ф. Косянчук, Ю. М. Хвевик, А.І. Ковальов, Я. А. Жаліло, Ю. Ганушука, І. Дегтярьової, І. Дробота, І. Козюри, В. Куйбіди, С. Черновата інших.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування напрямів розвитку регіону з метою підвищення його конкурентоспроможності в сучасних ринкових умовах.

Відповідно до поставленої мети були висунуті наступні **завдання**:

- розглянути теоретичні питання щодо предмету дослідження;
- провести аналіз основних ресурсів Любашівської ТГ;
- оцінити основні параметри соціально-економічного розвитку Любашівської ТГ;
- дослідити поточний конкурентний стан громади та провести SWOT – аналіз;
- визначити зі стратегічні напрямки зміцнення конкурентоспроможності громади;
- розрахувати критерії оцінки ефективності проекту зміцнення конкурентоспроможності;
- визначити шляхи мінімізації проектних ризиків.

Об'єктом дослідження виступають процеси підвищення конкурентоспроможності регіону.

Предметом дослідження є теоретичні методи та практичні заходи, які спрямовано на підвищення конкурентоспроможності Любашівської ТГ.

Методи дослідження. Як теоретичний базис використовувалися загальнонаукові методи: системний, формально-логічний, метод аналізу і синтезу. Для практичних досліджень використовувалися горизонтальний і порівняльний аналіз, інтегральний метод розрахунку конкурентоспроможності окремих територій, методи угруповань та інші статистичні методи. Обрані методи дають можливість порівнювати, групувати та аналізувати дані. Розрахунки проекту провадилися з використанням програмного продукту «Excel».

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні документи, монографії вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали науково-практичних конференцій та періодичних видань, дані Інтернет - джерел, результати маркетингових досліджень щодо розвитку ТГ в Одеській області, а також Стратегія розвитку Любашівської ТГ.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (78 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 109 сторінок. Основний зміст викладено на 95 сторінках. Робота містить 8 таблиць, 24 рисунків.

Публікація. За результатами проведеного дослідження опубліковано наукову статтю «Шляхи підвищення конкурентоспроможності об'єднаних територіальних громад» в "Науковому студентському віснику ОНЕУ № 37(1)".

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі роботи *«Теоретичні основи конкурентоспроможності на місцевому рівні»* визначено визначено поняття, зміст конкурентоспроможності територіальної громади, розглянуто конкурентоспроможність на місцевому рівні, ознайомлення з державною підтримкою та контролем за діяльністю територіальних громад.

У другому розділі роботи *«Економічний аналіз конкурентного стану Любашівської територіальної громади»* проведено аналіз загальної характеристики Любашівської територіальної громади, а також проаналізовано соціально-економічний розвиток територіальної громади, проведено оцінку конкурентоспроможності територіальної громади.

У третьому розділі роботи *«Економічне обґрунтування напрямків підвищення конкурентоспроможності Любашівської територіальної громади»* розрахована економічна ефективність бюджетних надходжень, проведено економічний аналіз конкурентного стану, обґрунтовано напрямки та шляхи підвищення конкурентоспроможності територіальної громади.

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного в роботі дослідження можемо зробити наступні висновки:

1. Досліджено поняття та сутність територіальних громад, та їх соціально-економічної спроможності. Визначено, що спроможність територіальної громади – це наявність умов (фінансових, інфраструктурних і кадрових), на основі яких у процесі функціонування визначається здатність територіальної громади надавати публічні послуги, а також можливість задіяти невикористаний та прихований потенціал громади.

2. Розглянуто основні ознаки соціально-економічної спроможності територіальних громад, наведені базові елементи формування організаційно-економічного механізму розвитку спроможних територіальних громад. Наведені основні фінансові інструменти державної підтримки сталого розвитку територіальних громад.

3. Проаналізовано основні засоби державної підтримки територіальних громад. Окреслені основні завдання, що ставить перед собою Уряд та держава задля підтримки

і розвитку територіальних громад в Україні.

4. Проведено аналіз, що одеська область - найбільша за площею область України і займає територію Північно-Західного Причорномор'я від гирла Дунаю до Тилігульського лиману (довжина морської берегової лінії в межах області перевищує 300 км) і тягнеться від моря на північ, в глиб суші на 200-250 км. На півночі межує з Вінницькою областю, на північному сході – з Кіровоградською, на сході – з Миколаївською областю, на півдні та південному сході омивається водами Чорного моря. Громада утворена в результаті об'єднання Любашівської селищної ради із сільськими радами Агафіївською, Іванівською і Сергіївською

5. Досліджено, що протягом 2021 року робота Любашівської селищної ради зосереджувалася на виконанні заходів, спрямованих на максимальну мобілізацію ресурсів, в т.ч. фінансових, для комплексного розвитку територій громади, розв'язання соціальних проблем жителів громади, питань благоустрою території та житлово-комунального господарства, підвищення добробуту населення.

6. Зосереджено увагу на засади ефективної політики регіонального розвитку необхідно формувати найперше на рівні регіону, оскільки саме на місцях можна об'єктивно оцінити наявний потенціал, визначити специфіку соціально-економічного розвитку території та окреслити пріоритетні напрями її розвитку. Існує безліч моделей для визначення рівня конкурентоспроможності регіону, кожна модель здійснює оцінку рівня конкурентоспроможності, використовуючи ті чи інші показники, наприклад показники інвестиційної привабливості регіону, показники рівня життя населення, валовий регіональний продукт, інтегральний регіональний індекс людського розвитку та ін.

7. Доведено, що Любашівська територіальна громада як одна із тих в Україні, що має потужний ресурсний потенціал, ресурсну територію, розвинутий бізнес. Любашівська громада також володіє рядом конкурентних переваг, але існують також загрози і можливості, які були розглянуті нами у SWOT-аналізі громади.

8. Розроблено перспективні напрямки розвитку Любашівської громади, які дозволять збільшити її соціально-економічний потенціал. За допомогою економіко-математичних методів програмного продукту STATISTICA 7.0 та редактора MS Excel здійснено дослідження основних факторів впливу на бюджет громади та розраховані прогностні трендові моделі щодо основних факторів впливу на 2022 рік. Згідно проведеного аналізу можна зробити висновок, що найбільш впливовішими факторами є: ПДФО, єдиний та місцеві податки до бюджету. Отже маємо трьох факторну модель впливу.

9. Основними напрямками перспективного розвитку Любашівської територіальної громади визначено створення сприятливих умов для розвитку підприємництва на інноваційній основі, залучення інвестицій, а також комфортних

умов для проживання мешканців громади та підвищення якості їх життя.

10. Запропоновано основні заходи щодо розвитку соціально-економічної спроможності даної громади, у ході якого визначили ключові пріоритети, а саме: розвиток місцевої економіки, розвиток соціальної сфери, науки та культури, освіти, розвиток туризму та індустрії гостинності послуг, а також покращення якості життя, середовищ і якості послуг для мешканців громади. Згідно наведених пропозицій встановлено, що таке рішення дозволить значно розширити можливості Любашівської громади, збільшити приплив інвестицій та доходів й зробити з нею одну з найбільш прогресивних та розвинених територіальних громад.

АНОТАЦІЯ

Сидоренко С.В. «Шляхи підвищення конкурентоспроможності намісцевому рівні (на прикладі Любашівської ТГ)»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». за освітньою програмою професійного спрямування, «Муніципальне підприємництво», Одеський національний економічний університет, м. Одеса, 2022 рік.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження - процес обґрунтування виступають процеси підвищення конкурентоспроможності регіону

У роботі розглянуто теоретичні аспекти формування поняття територіальної громади, соціально-економічної спроможності територіальної громади; конкурентоспроможність територіальної громади, досліджений вплив і контроль з боку держави на територіальні громади.

Проведено аналіз стану та передумови розвитку Любашівської територіальної громади; досліджено фактори впливу; розглянуті основні проблеми функціонування територіальних громад.

Наведена загальна характеристика конкурентоспроможності Любашівської територіальної громади; проаналізовані основні фактори впливу на формування бюджету Любашівської територіальної громади; наведені основні напрями перспективного розвитку даної громади, проаналізовані шляхи підвищення конкурентоспроможності територіальної громади.

Ключові слова: територіальна громада, конкурентоспроможність територіальної громади, фактори впливу, бюджет, розвиток.

ANNOTATION

Sydorenko S.V. «Ways to increase competitiveness at the local level (on the example of the Lyubashivska territorial community) ».

Qualification work for a master's degree in specialty 076" Entrepreneurship, trade and exchange activities ", under the master's program, "Municipal enterprise", Odesa National Economic University, Odesa, 2022

The qualification work consists of three sections. The object of the study is the process of substantiating the processes of increasing the competitiveness of the region

The paper examines the theoretical aspects of the formation of the concept of a territorial community, the socio-economic capacity of a territorial community; competitiveness of the territorial community, studied influence and control of the state on territorial communities.

An analysis of the state and prerequisites for the development of the Lyubashivska territorial community was carried out; influencing factors were investigated; the main problems of the functioning of territorial communities are considered.

The general characteristics of the competitiveness of the Lyubashivska territorial community are given; the main influencing factors on the formation of the budget of the Lyubashivska territorial community were analyzed; the main directions of prospective development of this community are given, the ways of increasing the competitiveness of the territorial community are analyzed.

Keywords: territorial community, territorial community competitiveness, influencing factors, budget, development.

